

Nr 460.

Av herr **Lundgren**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till landstingslag m. m.

1. Landstingsmäns rätt till dagtraktamente m. m.

Enligt nu gällande landstingslag är den ersättning, som landstingsmän äger åtnjuta under landstingets möten, fastställd i landstingslagen. Enligt § 23 i denna lag åtnjuter landstingsman, som ej bor på den ort där landstinget hålles, under landstingets möte och under resan fram och åter dagtraktamente med 32 kronor ävensom resekostnadsersättning enligt vissa i lagen angivna grunder. Landstingsman som bor på sammanträdesorten åtnjuter under landstingets möte dagtraktamente med 20 kronor. Enligt det nu föreliggande förslaget till ny landstingslag skall landstinget bestämma dagtraktamentets belopp ävensom övriga grunder för traktamentet. Detta förslag grundar sig på kommunallagskommitténs betänkande. Som skäl för den föreslagna nya principen åberopar kommittén i huvudsak att det är förenat med olägenheter att ändra lagen varje gång en ändring i penningvärdet påkallar justering av ersättningsbeloppens storlek samt att man med förtroende synes kunna överlämna åt landstingen att själva bestämma beloppen.

Departementschefen anser att en sådan lösning är förenad med påtagliga praktiska fördelar. Han förutsätter dock att genom Landstingsförbundet vissa enhetliga normer skulle uppnås efter överenskommelse mellan landstingen.

Åtskilliga av de hörda remissinstanserna hava dock ställt sig tveksamma till den föreslagna förändringen i grunderna för fastställande av arvode för landstingsmän. Sålunda har Göteborgs och Bohus läns landsting ansett sig av principiella skäl böra avstyrka förslaget i förevarande del. Risk för missbruk torde icke uppkomma, men landstinget framhåller att det är en grannliga uppgift att deltaga i beslut om egna förmåner och att detta bör undvikas då så är möjligt. Vidare påpekar landstinget att vid sådana beslut jävsbestämmelserna i 28 § lagförslaget måste sättas ur kraft.

För ett bibehållande av bestämmelserna om traktamentsbelopp och resekostnadsersättning i landstingslagen tala även lagtekniska skäl. Dessa bestämmelser ha nämligen i flera författningar lagts till grund för beräkning av motsvarande ersättningar till grupper av förtroendemän utanför landstingsförvaltningen. Så stadgar 12 § lagen den 22 april 1949 med vissa bestämmelser om rättegången i tryckfrihetsmål att jurymän av statsmedel åtnjuter bl. a. dagtraktamente enligt de grunder som gälla för landstingsmän.

Av 12 § 5 mom. lagen om val till riksdagen framgår att bl. a. stadsfullmäktig som deltagar i riksdagsmannaval till första kammaren i visst fall äger av statsmedel åtnjuta traktamente enligt samma grunder som gälla i fråga om deltagande i landstingsmöte. Liknande bestämmelse återfinnes i 63 § lagen den 3 januari 1947 om allmän sjukförsäkring rörande ersättning till ombud i centralsjukkassas ombudsmöte.

Departementschefen föreslår att, om landstingsmäns rätt till dagtraktamente skall regleras genom beslut av varje landsting, en särskild bestämmelse införes i övergångsföreskrifterna till den nya lagen, vari stadgas att då hänvisning till lag och författning gäller de för landstingsmän stadgade grunderna i fråga om dagtraktamente och resekostnadsersättning, bestämmelserna i 23 § landstingslagen fortfarande skola äga tillämpning.

Enligt min uppfattning torde det av nu anförda skäl vara lämpligare att i landstingslagen liksom hittills fastställa grunderna för den ersättning, som landstingsmän skola åtnjuta. Den av kommunallagskommittén framhållna svårigheten att ändra ersättningens storlek varje gång en ändring av penningvärdet inträffar torde i detta sammanhang icke böra tillmätas alltför stor betydelse, då en sådan ändring av landstingslagen lätt går att genomföra.

2. Mandattid för förvaltningsutskott.

Enligt § 39 i nu gällande landstingslag skall landstinget på lagtima möte utse ett förvaltningsutskott för tiden intill slutet av nästa lagtima möte. I det nu föreliggande förslaget föreslås i § 44 att ledamöter och suppleanter i förvaltningsutskott skola väljas för fyra år räknade fr. o. m. den 1 januari året näst efter det då valet skedde. Några av de hörda remissinstanserna hava ansett att mandattiden för förvaltningsutskottet skall börja omedelbart efter det landstinget förrättat valet. Sålunda skriver Norrbottens läns landsting med instämmande av länsstyrelsen i samma län i denna del följande:

Strax efter landstingens möte i oktober månad bruka förvaltningsutskotten sammanträda för att bl. a. fatta beslut om de åtgärder och utredningar, som i olika frågor skola verkställas och äro föranledda av landstingens beslut. Därest landstinget i oktober skulle ha valt ett helt nytt förvaltningsutskott eller verkställt kompletteringsval av en eller flera ledamöter, så bli de nya ledamöterna icke från början införsatta i föreliggande frågor och därjämte bundna av de beslut som fattats av det gamla förvaltningsutskottet.

Departementschefen har förklarat att remissyttrandena icke föranleda honom att föreslå någon ändring av tidpunkten när förvaltningsutskottets mandattid skall börja löpa. Enligt min uppfattning tala dock starka skäl för att förvaltningsutskottet börjar sin verksamhet omedelbart efter det valet förrättats.

Landstingets verksamhet sammanfaller icke direkt med kalenderår även om landstingens räkenskaper avslutas kalenderårsvis. Snarare kan man tala om att verksamhetsåret löper från landstingets lagtima sammanträde till lagtima möte nästkommande år. På denna grund anser jag att förvaltningsutskottet skall väljas vid lagtima möte året efter det då val till landsting för rättats och att mandatet skall gälla från tiden för avslutande av detta års lagtima möte intill avslutande av lagtima möte fyra år därefter.

3. Hälso- och sjukvårdsstyrelse.

Enligt § 53:3 skall till sammanträde med hälso- och sjukvårdsstyrelse eller ock av särskild hälsovårds- och särskild sjukvårdsstyrelse förste provinsialläkaren kallas med rätt för honom att delta i överläggningarna men ej besluten samt få sin mening antecknad till protokollet.

Denna bestämmelse överensstämmer i huvudsak med nu gällande landstingslag.

Förste provinsialläkaren representerar emellertid hälsovården och saknar av naturliga skäl närmare sakkunskap rörande den slutna kroppssjukvården. Denna är landstingets dock i vart fall ur ekonomisk synpunkt betydelsefullaste uppgift. Ur landstingets synpunkt borde det vara värdefullt att vid behandlingen av ärenden rörande den slutna kroppssjukvården ha tillgång till medicinsk sakkunskap på detta område. I yttrande över kommunallagskommitténs förslag har medicinalstyrelsen föreslagit att till § 53:3 i lagförslaget skall fogas ett tillägg av innehåll att då vid sjukvårdsstyrelsens sammanträde skall förekomma ärende, som rör lasarett eller s. k. större sjukstuga, skall till sammanträdet även kallas en av landstinget eller efter dess bemyndigande av styrelsen utsedd lasarettsläkare, som är verksam inom kommunen. Departementschefen har emellertid ansett att denna fråga bör tagas upp till behandling i samband med förslag till ny sjukhuslag. Enligt min uppfattning hänger emellertid detta problem mera samman med landstingslagens bestämmelser än med föreskrifterna i sjukvårdslagen.

På grund av vad medicinalstyrelsen anfört anser jag att en av landstinget eller enligt landstingets bemyndigande utsedd lasarettsläkare skall kallas till sammanträde med sjukvårdsstyrelsen eller, därest gemensam hälso- och sjukvårdsstyrelse finnes, vid behandling av de ärenden, som skola handläggas av sjukvårdsstyrelse. Det är däremot icke nödvändigt att förste provinsialläkaren är närvarande vid dessa sammanträden. Hans närvaro kan inskränkas till sammanträde med hälsovårdsstyrelsen eller, därest gemensam hälso- och sjukvårdsstyrelse finnes, vid behandling av de ärenden som tillkomma hälsovårdsstyrelse.

På grund av det ovan anförda får jag hemställa,

att riksdagen, med förmälan att Kungl. Maj:ts proposition

nr 119 med förslag till landstingslag icke kunnat av riksdagen oförändrad godtagas, måtte för sin del antaga följande ändrade formulering av nedan angivna paragrafer:

39 § 1 mom. första stycket

Landstingsman, som ej bor å den ort, där landstinget sammanträder, åtnjuter under landstingsmöte samt under resan fram och åter av landstingets medel dagtraktamente med 32 kronor, och landstingsman, som bor å den ort, där landstinget sammanträder, åtnjuter under landstingsmöte av landstingets medel dagtraktamente med 20 kronor.

44 § första stycket

Ledamöter och suppleanter i förvaltningsutskott väljas för fyra år, räknade från dagen för avslutande av lagtima landsting året efter det, då valet skett, till avslutande av lagtima landsting fyra år därefter. Valet skall för rättas vid lagtima landstingsmöte, som hålles året efter det, då allmänna val av landstingsmän ägt rum.

53 § 3 mom.

Till sammanträde med hälsovårdsstyrelse och till sammanträde med hälso- och sjukvårdsstyrelse, när ärenden rörande hälsovården behandlas, skall förste provinsialläkaren kallas. Till sammanträde med sjukvårdsstyrelse och till sammanträde med hälso- och sjukvårdsstyrelse, när ärenden rörande den slutna sjukvården behandlas, skall kallas av landstinget eller efter landstingets bemyndigande av förvaltningsutskottet utsedd lasarettsläkare, som är verksam inom kommunen. Förste provinsialläkaren och den sålunda utsedde lasarettsläkaren äga att delta i styrelsens överläggningar men ej i besluten samt att få sin mening antecknad till protokollet.

Stockholm den 23 mars 1954.

P. G. Lundgren.
